

Особено мнение на съдията Лазар Груев

Подписах решението по к.д. № 2/2005 г. с особено мнение по следните съображения:

Мотивите на решението не съдържат коментар на някои поставени или свързани с искането на главния прокурор въпроси, а отговорът им според мен е от съществено значение за формиране на цялостно отношение.

Приемам възприетия подход за поредността при обсъждане на поставените искания, доколкото тълкуването на разпоредбата на чл. 150, ал. 1 от Конституцията относно това, в какъв състав ВКС и ВАС следва да сезират КС предопределя и отношението към претендираната противоконституционност на съответните текстове от ЗСВ. Допуснато е обаче известно *стесняване на рамката* при обсъждане на тълкувателния въпрос, предопределено от втората част на искането за обявяване на противоконституционност на съответните текстове на ЗСВ.

Основният въпрос, който би следвало да се коментира, е дали става дума за един (единен) субект – ВКС, ВАС, или до различни субекти (пленум, общи събрания на колегиите, отделен състав), или пък за своеобразно “раздвояване” (дори “разчетворяване”) на единия (единния) субект? А този въпрос е принципен.

В чл. 150, ал. 1 от Конституцията са изброени субекти, които могат да сезират КС. Всеки един от тях е ясно обозначен и би следвало да е идентифицируем. Известно е по какъв ред и с какъв акт той може да вземе решение и да сезира съда. Този ред е ясен и важи и за случаите, когато сезирацията орган изготвя допълнително становище по вече образуваното дело и когато реши, че трябва да оттегли искането. Не е така обаче с “подразделенията” на ВКС и ВАС, ако се приеме логиката на разсъждения в решението.

Не става ясно, как би следвало да се процедира в случаите, когато например една от колегиите на ВКС сезира КС, а друга (или пленумът) оттегли искането?

Какво става, ако по вече образувано по искане на едната колегия дело, се представи допълнително становище от друга колегия (или пленума), което съдържа допълнително искане, защото съгласно досегашната практика съдът би следвало да го приема за разглеждане по същество “само ако е направено от същия сезиращ субект и има връзка с предмета на делото по първоначалното искане”? (Определение от 13 юни и от 22 юни 1995 г. по к.д. № 11/1995 г.)

Какво ще стане, ако съответният върховен съд е конституиран като заинтересувана страна по дело, инициирано от друг оправомощен субект? От кого следва да очаква становище КС – от пленума или от някоя от колегиите, или?

Има ли определено отношение на съподчиненост (йерархичност), когато са представени становища на някоя от колегиите и на пленума, ако те не съвпадат (или не съвпадат изцяло) в съдържателната си част? Следва ли в тези случаи да се счита, че меродавно (по-силно) е становището на пленума или не?

Логиката на разсъждения в решението не пречи да се заключи, че съществува възможност и отделни състави на ВКС и ВАС да сезират КС с искане по чл. 150, ал. 1 от Конституцията, защото тя почива на общите твърдения, че след като основният закон не е ограничил изрично сезиращите субекти, няма пречка и общите събрания, наред с пленума, да са орган, който конституционносъобразно сезира КС. Но нали според решението и съставите са “подразделения” на ВКС и ВАС?

Решението е в противоречие и с обикновената логика. Излиза, че всяка част (съответната колегия) е равна и равнопоставена както на всяка останала част, така и на цялото (съответния пленум).

Конституцията ясно повелява, че “със закон не могат да се дават или отнемат правомощия на Конституционния съд” (чл. 149, ал. 2). Убеден съм, че същата логика важи и относно субектите, по чиято инициатива действа съдът. Ако се анализират обаче изводите в решението, а именно, че се касае до различни субекти (пленум, гражданска, търговска и наказателна колегия на ВКС и двете колегии на ВАС), то излиза, че чрез закон (ЗСВ) могат да се създават, респ. заличават нови оправомощени да сезират КС субекти. Така, до 1998 г. има военна колегия към ВКС, а след 2003 г. се създава търговска колегия и според решението всяка от тях е различен, самостоятелен субект, оправомощен да сезира КС по всички въпроси от неговата компетентност. Ако продължим тези разсъждения, ще излезе, че ако в бъдеще някой от конституционноустановените субекти е структуриран по друг начин и има някакви “подразделения”, то те също ще са субекти, които валидно да могат да упражнят правомощието по чл. 150, ал. 1 от Конституцията (напр. съвети към Министерския съвет и др.под.).

Мисля, че не такава е логиката и смисълът на обсъждания текст от основния закон.

В хипотезата на чл. 150, ал. 1 от Конституцията става дума за абстрактен нормен контрол и за упражняване на властническа компетентност. Тя е различна от правораздаването, осъществявано от отделните състави на върховните съдилища или от върховния съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите, осъществяван от техните колегии. Ето защо логично е да се приеме, че сезирането на КС трябва да бъде направено от ВКС, респ. ВАС като единен орган, т.е. чрез техните пленарни състави. Подобно разбиране дава ясен отговор на поставените по-горе въпроси, премахва възможността за блокиране на конституционния процес и в по-пълна мяра съответства на действителната воля на конституционния законодател, заложен в разпоредбата на чл. 150, ал. 1 от основния закон.